

Jak i dlaczego uczyć realioznawstwa na lekcjach języka niemieckiego

Monika Dryjska

Uczenie się języka niemieckiego, czy też innego języka obcego, jest formą spotkania z inną kulturą. W procesie uczenia się nowego języka obcego opieramy się zawsze na naszej dotychczasowej wiedzy językowej i kulturowej. Wywiera ona olbrzymi wpływ na nasze rozumienie tego, co nowe. Często nie można sobie nawet wyobrazić nic innego, niż to, co istnieje w znanej nam od dziecka kulturze.

Każdy człowiek nabywa z biegiem lat typowe dla swojej kultury przekonania, zachowania, wypracowuje postawy. Wszystko to wywiera wpływ na postrzeganie tego, co nowe, inne, na sposób myślenia i postępowania. Rolą nauczyciela jest dążenie do „otwarcia” się jego uczniów na nową kulturę, do pozbycia się ograniczeń czy nawet uprzedzeń.

Czym jest koncepcja DACHL?

Niemieckim odpowiednikiem tego pojęcia jest słowo Landeskunde, czyli złożenie z dwóch wyrazów: das Land (kraj) + die Kunde (wiedza). Pojęcie *realioznawstwo krajów niemieckojęzycznych* wyjaśnić można zatem jako zdobywanie wiedzy o Niemczech, Austrii, Szwajcarii i Lichtensteinie. Głównym celem realioznawstwa na lekcjach języka niemieckiego jest więc dostarczanie informacji o krajach i ich mieszkańcach. Są to informacje dotyczące m.in. geografii, historii, gospodarki, sztuki, zwyczajów i obyczajów, systemu politycznego, mediów, sportu, systemu oświaty itd. wybranego kraju niemieckojęzycznego.

Realioznawstwo na lekcjach języka obcego jest połączeniem nauczania języka z informacjami kulturowymi. Zasada ta powinna oddziaływać na proces uczenia się także poza lekcjami języka niemieckiego, np.: poprzez wymianę lub

spotkanie. W związku z tym realioznawstwo nie jest odrębnym przedmiotem. Nie jest też jedynie wiedzą polityczną lub instytucjonalną, lecz odnosi się przykładowo i w sposób kontrastujący do obszaru niemieckojęzycznego z jego narodowymi, regionalnymi i przekraczającymi granicę fenomenami. (ABCD-Thesen zur Rolle der Landeskunde im Deutschunterricht (1990:15). IDV-Rundbrief).

Do połowy lat 80. informacje o krajach niemieckojęzycznych innych niż NRD i RFN prawie w ogóle nie pojawiały się w podręcznikach do nauki języka niemieckiego jako obcego, a jeśli się ukazywały, to przedstawiane były w sposób stereotypowy. W roku 1988 spotkali się przedstawiciele ówczesnych czterech krajów niemieckojęzycznych: Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Republiki Federalnej Niemiec, Austrii i Szwajcarii, i stworzyli grupę roboczą, która zajęła się opracowaniem tematu *realioznawstwo krajów niemieckojęzycznych*. Po pewnym czasie do grupy tej dołączyło Księstwo Lichtenstein. W ten sposób powstała tzw. ABCD-GRUPPE. Wkrótce potem przekształciła się ona w tzw. DACHL-KONZEPT. Litera D jest znakiem na tablicach rejestracyjnych pojazdów oznaczającym Deutschland (Niemcy), A oznacza Austrię, CH oznacza z łaciny: Confederatio Helvetica (Konfederacja Szwajcarska), a L odpowiada Księstwu Lichtenstein.

Koncepcja DACHL zakłada, że na lekcjach języka niemieckiego:

1. Przekazywana będzie różnorodna wiedza na temat obszaru niemieckojęzycznego z jego cechami narodowymi i regionalnymi.
2. Rzeczywistość niemieckojęzyczna przedstawiana będzie z wielu perspektyw oraz w zróżnicowany sposób.
3. Uwzględnione zostaną poszczególne warianty języka niemieckiego ze wszystkich czterech krajów – język niemiecki jako język pluricentryczny.

Czym jest język pluricentryczny?

Jest to język używany jako język etniczny w wielu suwerennych państwach i posiadający oficjalny status języka urzędowego w każdym z tych państw. Posiada on wiele odmian, a każda z nich ma więcej podobieństw lingwistycznych i komunikacyjnych niż różnic. Różnice w pisowni są raczej niewielkie, natomiast w języku mówionym są olbrzymie i występują we wszystkich obszarach języka: fonetyczno-fonologicznym, morfologicznym, semantycznym, pragmatycznym oraz gramatycznym (por. Dryjska 2009)

Jak przekazywać wiedzę realioznawczą na lekcjach języka niemieckiego?

Planując lekcje, należy zatem uwzględnić 5 zasad udanej lekcji języka niemieckiego/obcego:

1. autonomia uczniów: uczniowie powinni brać udział w wyborze tematów i treści nauczania, tak aby odpowiadały one ich zainteresowaniom; pozwoli to wyłonić z ogromu materiału realioznawczego te zagadnienia, które uczniowie przyswoją z przyjemnością;
2. różnorodne formy pracy na lekcji, w których uczniowie wykonują powierzone im zadania (pracę w grupach, w parach); dzięki czemu współpracują ze sobą, wymieniają się wiadomościami, doświadczają tego, że pracując razem z innymi mogą więcej i wiedzą więcej;
3. koncentracja na uczniach – to oni są w centrum odbywających się zajęć, dlatego też powinni przejąć większość zadań – nauczyciel pełni tylko rolę doradcy;
4. pobudzenie wszystkich zmysłów uczniów, dzięki czemu pracują oni efektywniej, uczą się w klasie i poza nią, wykorzystują rozmaite media;
5. aktywizacja uczniów poprzez zadania projektowe, dzięki czemu uczą się oni w sposób kreatywny i produktywny; wymienić tutaj można m.in. różne formy zadań symula-

Każdy z nas zapamiętuje z łatwością informacje, które są nowe, a przy tym fascynujące, nieprzewidywalne, wzbudzające emocje, pełne humoru.

cyjnych, inscenizacje, gry planszowe, collage, przewodniki, pamiętniki, filmy, WebQuesty itp.

Pamiętać należy, że jakość przekazywanych treści ma ogromny wpływ na proces uczenia się. Każdy z nas zapamiętuje z łatwością informacje, które są nowe, a przy tym fascynujące, nieprzewidywalne, wzbudzające emocje, pełne humoru. Właśnie dzięki tematyce realioznawczej lekcje języka niemieckiego stają się niezapomniane, bardziej atrakcyjne, kolorowe i urozmaicone. Nauczyciel może wykorzystywać rozmaite pomoce dydaktyczne będące materiałami autentycznymi, np.: mapy, plany miasta, pocztówki, reklamy, prospekty, czasopisma, zdjęcia, artykuły prasowe, blogi, programy telewizyjne (talk-show, opery mydlane, kreskówki), filmy, przykłady muzyki klasycznej i popularnej oraz oczywiście media, wśród których najpopularniejszy jest Internet.

Na końcu artykułu zamieszczam listę portali internetowych, z których często czerpię inspiracje do własnych lekcji.

Materiały praktyczne

1. Arbeit mit der Landkarte im Deutschunterricht (praca z mapą)

Hasło „praca z mapą” z reguły źle się kojarzy uczniom. Gimnazjaliści przyznali, że pobyt przy mapie wiąże się ze stresem, lękiem przed ośmieszeniem w oczach innych kolegów. Niektórzy uznali, że szukanie czegoś na mapie jest po prostu nudne. Te negatywne opinie uczniów zmobilizowały mnie do przygotowania dla nich atrakcyjnych materiałów z wykorzystaniem map.

Opisane quizy opracowałam na podstawie map fizycznych i politycznych Niemiec, Austrii i Szwajcarii. Po wprowadzeniu słownictwa potrzebnego do zabawy w quizy uczniowie tworzą czteroosobowe grupy. Ważne jest, aby uczniowie osiągający bardzo dobre wyniki w nauce byli w jednej grupie z uczniami z niższymi ocenami. Każda grupa otrzymuje potrzebny do wykonania zadania zestaw map. Jeśli w szkole jest pracownia komputerowa – atrakcyjniejsze od kserokopii map jest korzystanie z map internetowych. Do map dołączam quiz. Po zapoznaniu uczniów z materiałami określam czas pracy. Po upływie tego czasu każda grupa czyta po kolei swoje odpowiedzi.

Sprawdzanie: dopiero po podaniu rozwiązania pierwszego zadania przez wszystkie grupy podają odpowiedź prawidłową i notują punkty grup, które je zdobyły (np. 1 pkt za każde poprawnie rozwiązane zadanie). Po omówieniu całego quizu nagradzam uczniów z grupy, która zdobyła najwięcej punktów – plusami lub oceną.

Opisane quizy i zadania mogą być punktem wyjścia do poszukiwania przez uczniów dalszych informacji na temat krajów niemieckojęzycznych i podzielenia się tą wiedzą na forum klasy.

Materiały te mogą zostać wykorzystane w gimnazjum i w szkole średniej.

Die Bundesrepublik Deutschland

Quiz składa się z 20 pytań. Do każdego pytania podane są 3 odpowiedzi, tylko jedna jest prawidłowa. Czas pracy: 30 minut.

Deutschland-Quiz: Geografie

Zaznacz poprawną odpowiedź

1. Wie viele Länder grenzen an Deutschland?

- a. 9
- b. 7
- c. 5

Welche? .....

2. Wie heißt die Hauptstadt von Deutschland?

- a. Bonn
- b. Berlin
- c. Bremen

3. Aus wie vielen Bundesländern besteht Deutschland?

- a. 15
- b. 16
- c. 9

(Welche sind das? Wie heißen ihre Hauptstädte? fakultativ)

.....

4. Was ist der Harz?

- a. ein Berg
- b. ein Fluss
- c. ein Mittelgebirge

5. Wo liegt die Stadt Kiel?

- a. an der Nordsee
- b. an der Ostsee
- c. in den Alpen

6. Welcher Fluss fließt durch Hamburg?

- a. die Weser
- b. die Elbe
- c. der Rhein

7. In welchem Bundesland liegt der Schwarzwald?

- a. in Baden – Württemberg
- b. in Schleswig – Holstein
- c. in Rheinland – Pfalz

8. Was ist das Ruhrgebiet?

- a. eine Landschaft im Süden
- b. ein großer Wald
- c. ein Industriegebiet

9. Wie heißt der Fluss, der durch das Ruhrgebiet fließt?

- a. der Neckar
- b. die Ruhr
- c. die Elbe

10. Wie heißt der größte See in Deutschland?

- a. der Bodensee
- b. der Müritz
- c. der Chiemsee

11. Wo ist der größte Hafen in Deutschland?

- a. in München
- b. in Bremen
- c. in Hamburg

12. Welcher Fluss fließt durch Berlin?

- a. die Spree
- b. die Weser
- c. die Elbe

13. Wie heißt der höchste Berg in Deutschland?

- a. die Zugspitze
- b. der Brocken
- c. der Schneeberg

14. Durch welche Bundesländer fließt die Donau?

- a. Baden-Württemberg und Bayern
- b. Hessen und Thüringen
- c. Schleswig-Holstein und Niedersachsen

15. Wie heißt die größte deutsche Insel?
  - a. Sylt
  - b. Rügen
  - c. Helgoland
16. Welches Bundesland hat die meisten Einwohner?
  - a. Nordrhein-Westfalen
  - b. Sachsen
  - c. Mecklenburg-Vorpommern
17. Wie heißt der längste Fluss Deutschlands?
  - a. die Elbe
  - b. der Rhein
  - c. die Donau
18. Was sind der Thüringer Wald und Bayerischer Wald?
  - a. ein großer Wald
  - b. ein Industriegebiet
  - c. ein Mittelgebirge
19. Wie heißt der Fluss, der durch Köln fließt?
  - a. a. die Donau
  - b. b. der Rhein
  - c. c. die Ruhr
20. Welches Bundesland hat die kleinste Einwohnerzahl?
  - a. Saarland
  - b. Sachsen
  - c. Mecklenburg-Vorpommern
6. In der Schweiz spricht man 3 Sprachen: Deutsch, Französisch, Italienisch.
  - a. ja
  - b. nein
7. Die Schweiz besteht aus 26 Kantonen.
  - a. ja
  - b. nein
8. Der flächengrößte Kanton der Schweiz ist Tessin.
  - a. ja
  - b. nein
9. 10. Der höchste Gipfel der Schweiz ist die Dufour-Spitze (4634m).
  - a. ja
  - b. nein
10. Die größten Seen der Schweiz sind der Genfer See (Lac Lemman), der Neuenburger See (Lac de Neuchatel) und der Vierwaldstätter See.
  - a. ja
  - b. nein
11. Der Zürichsee liegt in Kantonen: Zürich, St. Gallen und Zug.
  - a. ja
  - b. nein
12. In der Stadt Basel spricht man Französisch.
  - a. ja
  - b. nein
13. Der Fluss der Inn fließt durch den Kanton: Wallis.
  - a. ja
  - b. nein
14. In Genf spricht man Deutsch.
  - a. ja
  - b. nein
15. Italienisch spricht man an der italienischen Grenze.
  - a. ja
  - b. nein
16. Durch Basel fließt der Rhein.
  - a. ja
  - b. nein
17. An das Land Liechtenstein grenzen die Kantone: Graubünden und Thurgau.
  - a. ja
  - b. nein
18. Bern liegt an der Aare.
  - a. ja
  - b. nein
19. Der bekannteste Gipfel der Schweiz heißt Matterhorn und liegt am Fuße der Stadt Zermatt.
  - a. ja
  - b. nein

Die Schweizerische Eidgenossenschaft

Quiz składa się z 20 stwierdzeń. Zadaniem uczniów jest sprawdzenie, czy te stwierdzenia są prawdziwe, czy błędne. Czas pracy: 25 minut

Die Schweiz-Quiz: Geografie

Zaznacz poprawną odpowiedź. W przypadku odpowiedzi *nein* uzasadnij, dlaczego ją wybrałeś.

1. Die Schweiz liegt mitten in Europa.
  - a. ja
  - b. nein
2. Die Schweiz grenzt an 6 Länder.
  - a. ja
  - b. nein
3. Die Hauptstadt der Schweiz ist Bern.
  - a. ja
  - b. nein
4. Die Grenzländer der Schweiz sind: Deutschland, Österreich, Liechtenstein, Italien und Frankreich.
  - a. ja
  - b. nein
5. Die Flagge der Schweiz ist ein rotes Kreuz auf weißem Feld.
  - a. ja
  - b. nein

Die Republik Österreich

Uczniowie pracują w 6 grupach. Każda grupa otrzymuje jedno z poniższych zdań z lukami. Zadaniem każdej grupy jest znalezienie na mapie rozwiązania i zapamiętanie go. Uczniom nie wolno robić notatek. Po upływie czasu przeznaczonego na wykonanie zadania (10 minut), zakrywam mapę Austrii i podaję każdej grupie tzw. białą Kartę – mapę, na której brakuje nazw geograficznych. Uczniowie chodzą po klasie

i opowiadają innym swój fragment, pokazując znalezione informacje na białej mapie. Starają się też zapamiętać treść usłyszanych informacji. Kiedy wszyscy uczniowie wymieniają się już informacjami, siadają na miejsca, gdzie uzupełniają na swoich białych mapach zapamiętane informacje. Następnie porównują stworzoną przez siebie mapę z oryginalną, odkrytą już mapą Austrii i uzupełniają 6 zdań z lukami. Podsumowując, każda grupa odczytuje po jednym zdaniem, jednak musi to być inne zdanie niż otrzymane na początku zajęć.

Oto zdania z lukami:

Die Nachbarländer Österreichs sind: Die Hauptstadt und die größten Städte Österreichs sind:

Die Bundesländer Österreichs heißen:

Die längsten Flüsse Österreichs sind:

Die größten Seen Österreichs sind:

die wichtigsten Bergketten Österreichs sind:

Dla uczniów szkoły podstawowej przygotowałam szkice z konturami Niemiec, Austrii i Szwajcarii oraz zdjęcia flag tych krajów w dużym powiększeniu. Najpierw uczniowie kilka razy nazywają kraj, którego kontury widzą: Deutschland, Österreich, die Schweiz, utrwalając wymowę. Następnie przyporządkowują znaki z tablic rejestracyjnych: D, A, CH, do odpowiedniego konturu. Trzecim zadaniem jest przyporządkowanie flag i stolic: Berlin, Wien, Bern. Kolejne zadanie uczniowie wykonują, pracując w trzech grupach. Każda grupa otrzymuje puzzle, z których układa kontury jednego z krajów niemieckojęzycznych, i sama przyporządkowuje do niego stolicę, znak z tablicy rejestracyjnej oraz flagę (dla uczniów gimnazjum i szkoły średniej można utrudnić zadanie poprzez zmieszanie puzzli wszystkich trzech krajów razem). Uczniowie nakleją gotowy szkic z puzzli na kolorowym brystolu i zawieszają go na tablicy wystawowej. Grupa, która wykona zadanie najszybciej i zarazem poprawnie, otrzymuje nagrodę.

Kiedy szkice Niemiec, Austrii i Szwajcarii są gotowe, każdy uczeń siada na miejsce i tworzy listę ze skojarzeniami o tych trzech krajach. Po ośmiu minutach na zastanowienie i zanotowanie uczeń podchodzi do wywieszonych szkiców i zapisuje lub rysuje swoje skojarzenia w ich pustych środkach. Zapisane i narysowane informacje stanowią punkt wyjścia do dalszej dyskusji i rozwijania wiedzy uczniów na temat krajów niemieckojęzycznych.

2. Wer ist das? Was ist das? (Kto to jest? Co to jest?)

Na jednej z pierwszych lekcji języka niemieckiego pokazuję uczniom zdjęcia z charakterystycznymi dla Niemiec, Austrii czy Szwajcarii osobami albo rzeczami. Na przykładzie Niemiec opiszę, jak to wygląda. Uczniowie pracują w parach. Losują po dwa zdjęcia i ich zadaniem jest opisanie, kto lub co jest na zdjęciach, i co na ten temat wiedzą. Kiedy uczniowie wymieniają się już wiadomościami, uzupełniam ich wypowiedzi poniższymi ciekawostkami. Materiały te można wykorzystać w każdym typie szkół, z tym, że w szkole podstawowej i w gimnazjum, biorąc pod uwagę fakt, że jest to jedna z pierwszych lekcji języka niemieckiego, uczniowie używają języka polskiego. Oto kilka przykładów takich materiałów:

Pierwsze buty sportowe wyprodukował w 1920 r. Niemiec, Adolf Dassler o przydomku „Adi”. Tak powstała znana na całym świecie marka „Adidas”.

Niemieckie czasopismo dla nastolatków „Bravo” ukazuje się od 1956 roku. W roku 2014 obchodzi zatem swoje 58. urodziny.

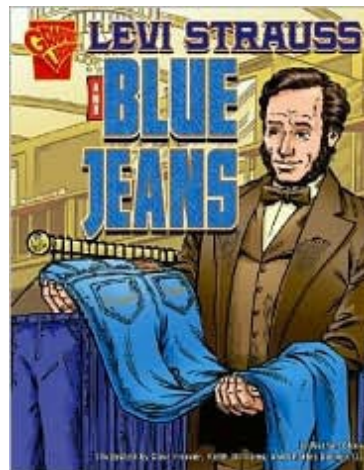
Pierwszy automobil skonstruował Carl Benz w 1886 r. Zatem od ponad 120 lat niemieckie auta słyną z jakości i niezawodności. Wymienić tutaj można takie niemieckie marki jak: Audi (na zdjęciu), Volkswagen (VW), Opel, BMW, Porsche, Mercedes.

Michael Schumacher zwyciężył 91 razy w wyścigach Formuły 1, jest siedmiokrotnym mistrzem świata.

Od 1897 r. dostępna jest aspiryna uśmierzająca ból, obniżająca gorączkę i przeciwdziałająca zapaleniom.

Jeansy Levi Strauss. Ich twórcą był niemiecki przedsiębiorca Levi Strauss. W drugiej połowie XIX wieku opuścił Monachium i wyjechał do San Francisco. W tym czasie Amerykę ogarnęła gorączka złota. Powstało zapotrzebowanie na mocne, wygodne stroje, w których można by poszukiwać złota. Strauss odpowiedział na zapotrzebowanie rynku. Jak głosi anegdota, pierwsze spodnie uszył z materiału przeznaczonego na żagle i nazwał je jeansami. Był to rok 1873. A jak jeansy trafiły z powrotem do Europy? Po zakończeniu II wojny światowej przywieźli je na sobie żołnierze amerykańscy.

MP3 zawdzięczamy niemieckim naukowcom z Instytutu Fraunhofera. Skonstruowano je w 1987 r.

3. Literatur im Deutschunterricht (literatura na lekcji języka niemieckiego)

Ciekawym urozmaicheniem lekcji języka niemieckiego w gimnazjum i szkole średniej jest wykorzystanie poezji niemieckojęzycznej. Najczęściej korzystam z wierszy austriackiego pisarza, poety i nauczyciela Ernsta Jandla. Jandl zyskał rozgłos dzięki pełnej humorystycznego podejścia do języka poezji eksperymentalnej. Okazało się, że dzięki twórczemu podejściu poety do języka wyraźnie wzrosły zainteresowania literackie młodzieży szkolnej. Dlatego ważną rolę w jego pracy nauczycielskiej odgrywała poezja dla dzieci. Do najpopularniejszych wierszy Jandla zalicza się: *ottos mops*, *vater komm erzähl vom krieg*, *schtzngrmm*, *bessemerbirnen*, *kneiernzuck* oraz *lichtung*.

Oto przykład pracy na lekcji języka niemieckiego z wierszem pt.: *lichtung*.

---

lichtung

*manche meinen
lechts und rinks
kann man nicht
velwechsern
werch ein illtum*

Po krótkim przedstawieniu sylwetki poety rozdają uczniom tekst wiersza. Uczniowie pracują w parach: czytają wiersz, poszukując „klucza” do zrozumienia zawartej w nim gry słownej, notują swoją interpretację. Następnie omawiamy wyniki ich pracy na forum klasy. Drugie czytanie wiersza służy zapisaniu go poprawnie (przy uwzględnieniu dużych liter i zamianie liter „l” na „r”). Po sprawdzeniu poprawnego zapisu wiersza uczniowie czytają wiersz w oryginale po raz trzeci i tłumaczą go na język polski, uwzględniając zawarte w nim „błędy”. Swoje tłumaczenia uczniowie porównują z przekładem K. Sobolewskiej:

---

kielunek

*niektórzy mówią
że stłon plawej i rewaj
nie można
pomyścić
cóż za niepolozumienie*

Metoda, którą tu prezentuję, umożliwia przekazanie uczniom wielu informacji realioznawczych w stosunkowo krótkim czasie.

Kolejne zadanie przysparza jeszcze więcej śmiechu i zabawy – uczniowie czytają wiersz *Richtung*, wcielając się w rolę np. czarnej kawy, tortu, cytryny, lampy, okna, lub oddając odpowiednie emocje, np. w sposób śmieszny, dramatycznie, bardzo poważnie, flegmatycznie, opętani złością, nieśmiało itp. Wszystkie wystąpienia nagradzane są gromkimi brawami.

4. Klassische Musik im Deutschunterricht (muzyka klasyczna na lekcji języka niemieckiego)

Austria jest krajem muzyki, wielkich kompozytorów i znanych arcydzieł muzycznych.

Aby przybliżyć młodzieży zasługi kompozytorów austriackich dla rozwoju kultury i sztuki, stosuję na lekcjach zabawę, polegającą na rozpoznaniu hymnu Austrii. Przygotowuję dla uczniów 5 utworów muzyki klasycznej. Zabawa ta może zostać zastosowana w każdym typie szkół.

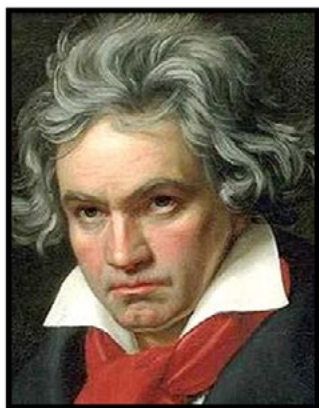
Po wysłuchaniu fragmentu pierwszego utworu, uczniowie uznają, że nie jest on hymnem Austrii i rzeczywiście nim nie jest. Jest to *Radetzky marsch* Johanna Straussa ojca. Przy okazji przedstawiam sylwetkę kompozytora i wspominam, że utwór ten zawsze kończy koncert noworoczny w Wiedniu, kiedy to zgromadzona na koncercie publiczność klaszcze do taktu tego rytmicznego utworu.

Drugi utwór porywa uczniów do tańca – jest nieoficjalnym hymnem Austrii. Mowa tutaj o Walcu Wiedeńskim *An der schönen blauen Donau* Johanna Straussa syna. Aby w pełni oddać nastrój utworu prezentuję uczniom krótki film będący fragmentem koncertu noworocznego Filharmoników Wiedeńskich. Po filmie dodaję, że warto wybrać się do Wiednia w Sylwestra, albowiem w samym sercu miasta wszędzie rozbrzmiewa ów *Donauwalzer* a ludzie tańczą do jego muzyki na ulicach. Kiedy usłyszymy w austriackim radiu, że wybija

północ, tradycyjnie pierwszym utworem witającym Nowy Rok jest właśnie ten walc.

Trzeci utwór uczniowie rozpoznają szybko – to współczesny hymn Niemiec. Skomponował go jeden z trzech klasyków wiedeńskich – Josef Haydn – dla cesarza Josefa II von Habsburga. Mało kto wie, że ów *Kaiserquartett* był austriackim hymnem cesarskim do czasów powstania Pierwszej Republiki Austrii w 1918 r.

Czwarty fragment jest także bardzo znany – to hymn Unii Europejskiej. Melodia tego hymnu pochodzi z czwartej części *IX Symfonii* Ludwiga van Beethovena – kompozytora niemieckiego, zaliczanego również do klasyków wiedeńskich. Słowa hymnu zostały zaczerpnięte z poematu *Ode an die Freude (Oda do radości)* Friedricha Schillera.

Piątym utworem jest hymn Austrii: *Land der Berge, Land am Strome*. Niektórzy są zdania, że skomponował go klasyk

wiedeński – Wolfgang Amadeus Mozart – jednak nie zostało to poparte żadnymi dowodami. Pojawiające się w tytule hymnu słowo *Berge* (góry) odnosi się do dumy i chluby Austriaków: Alp, natomiast *am Strome* (nad rzeką) oznacza najdłuższą rzekę Austrii, czyli Dunaj.

5. Allgemeines rund um DACHL – Gedächtnistraining (ogólne fakty o krajach niemieckojęzycznych – ćwiczenie pamięci)

Metoda, którą tu prezentuję, umożliwia przekazanie uczniom wielu informacji realioznawczych w stosunkowo krótkim czasie. Przygotowuję dla każdego ucznia po jednym fakcie na temat Austrii, Szwajcarii lub Niemiec. Każdy taki fakt drukuję na osobnym pasku papieru. Na lekcji każdy uczeń dostaje jeden taki pasek i zapamiętuje zapisane na nim informacje. Poszę o nierobienie notatek. W razie potrzeby wyjaśniam indywidualnie niezrozumiałe słownictwo. Następnie zbieram rozdane informacje. Uczniowie chodzą po klasie i przekazują sobie nawzajem to, co zapamiętali. Starają się też zapamiętać usłyszane informacje. Kiedy wszyscy uczniowie wymienili się już wiadomościami, siadają na miejsca i szybko notują to, co zapamiętali. Po 3 minutach opowiadają zapamiętane treści na forum klasy. Następnie otrzymują ode mnie wydruki na temat wszystkich faktów i porównują je ze swoimi notatkami.

Oto ogólne informacje realioznawcze:

- Seit 1958 ist die Bundesrepublik Deutschland in der Europäischen Union.
- Der Regierungschef in Deutschland ist die Bundeskanzlerin Angela Merkel.
- In Deutschland gibt es drei Bundesstädte: Berlin, Bremen, Hamburg.
- Die Nationalflagge von Deutschland bilden 3 waagerechte Streifen: Schwarz-Rot-Gold.
- Der größte deutsche Seehafen ist Hamburg; der größte Flughafen ist Frankfurt am Main.
- Die wichtigsten Parteien in der Bundesrepublik Deutschland sind: CDU/CSU und SPD.
- Die „Beatles“ haben ihre Karriere in Hamburg begonnen.
- Der Bundespräsident der BRD, Joachim Gauck, hat eine repräsentative Funktion.
- Das bekannteste Volksfest in Deutschland ist das Oktoberfest in München.
- Deutschland gibt es seit 1871. Früher gab es auf diesem Gebiet kleine Staaten.

Zaprezentowane materiały i metody mają na celu rozbudzenie zainteresowania uczniów językiem niemieckim i wiedzą o krajach niemieckojęzycznych. Dzięki nim lekcje są dla uczniów ciekawsze.

- Die berühmtesten deutschen Dichter sind Schiller und Goethe.
- Der Komponist Ludwig van Beethoven wurde in Bonn geboren.
- Die besten Lebkuchen kommen aus Nürnberg.
- Die größten Städte Deutschlands sind: Berlin, Hamburg, München.
- Der Regierungschef in Österreich ist der Bundeskanzler Werner Faymann.
- Der Komponist Wolfgang Amadeus Mozart ist in Salzburg geboren.
- Ein Fünftel der Österreicher lebt in der Hauptstadt Wien.
- Der höchste Berg Österreichs ist der Großglockner (3798m).
- Die älteste berühmte Eismumie heißt im Volksmund Ötzi.
- Die größte Stadt der Schweiz ist Zürich.
- Die größten europäischen Flüsse entspringen in der Schweiz: der Rhein, die Rhone, der Inn.
- Die Schweiz gibt es seit 1291.
- In der Schweiz bezahlt man mit dem Schweizer Franken.
- Die Schweiz gehört nicht zu der Europäischen Union.
- Erst seit 1971 dürfen Schweizer Frauen wählen.

Podsumowanie

Zaprezentowane materiały i metody mają na celu rozbudzenie zainteresowania uczniów językiem niemieckim i wiedzą o krajach niemieckojęzycznych. Dzięki nim lekcje są dla uczniów ciekawsze. Uczniowie poszerzają swoją wiedzę i rozwijają słownictwo, trenują sprawność czytania i pisanie, mają także możliwość ćwiczenia sprawności mówienia oraz treningu pamięci. Użycie koloru, muzyki, gier i zabaw, zastosowanie różnych technik pracy podnoszą efektywność nauczania, motywują uczniów do stawiania się

twórcami, a nie odtwórcami. Zastosowane materiały autentyczne zawierają interesujące treści, są różnorodne, wywołują emocje, rzeczywiście dotyczą krajów, o których jest mowa na lekcjach. Materiały te doskonale przygotowują uczniów do sprostania wyzwaniom, jakie wiążą się z wizytą w obcym kraju, dlatego warto uczyć realizowalności na lekcjach języka niemieckiego.

Bibliografia

- Boekaerts M. (2009) Motywacja w nauce. W: A. Janowski *Nauczanie w praktyce*, t. 1. Warszawa: CODN.
- Bundespressedienst (1994) *Österreich. Land der Musik*. Wien.
- Butzkamm, W. (2004) *Lust zum Lehren, Lust zum Lernen*. Tübingen.
- Dryjska, M. (2009) Jak się mówi w Austrii? Język niemiecki jako język pluricentryczny – przykłady i ćwiczenia na zajęciach języka niemieckiego. W: „Języki Obce w Szkole”, nr 5, 149-152.
- Gilly, D., Habelt, N., Schweiger, H. (2006) *Das Spiel zum neuen Österreich Quiz*. Wien.
- Hintereder, P. (2013-2014) *Deutschland. Zeitschrift für Politik, Kultur und Wirtschaft*. Frankfurt/M.
- Kilimann, A., Plisch, S. (2005) *30 Stunden Deutschland*. Stuttgart.
- Ortner, B. (red.) (2012-2014) *Österreich Spiegel. Die Zeitung für den Deutschunterricht*. Wien.
- Padros, A., Biechele, M. (2003) *Didaktik der Landeskunde*. München.
- Posch, Erich M., (2008) *Alles, was Sie über Österreich wissen müssen*. Wien.
- Small G., Vorgan G. (2009) *iBrain. Wie die neue Medienwelt das Gehirn und die Seele unserer Kinder verändert*. Stuttgart Kreuz Verlag.
- Thalhammer W. (2006) *Österreich im Bild*. Wien.
- Wohnout H. (red.) (2005) *Österreich konkret. Zahlen & Fakten*. Wien.
- Zylńska M. (2007) *Postkomunikatywna dydaktyka języków obcych w dobie technologii informacyjnych*. Warszawa: Fraszka Edukacyjna.

Netografia

- <http://www.deutschland.de>
- <http://www.goethe.de>
- <http://www.austria.gv.at>
- <http://www.kulturundsprache.at>
- <http://www.austria.info>
- <http://www.derweg.org/laender/schweiz/schweieinf.html>
- <http://www.dw-world.de/>
- http://www.medienwerkstatt-online.de/lws_wissen/
- <http://www.dr.ch/www/de/drs/ueber-uns.html>
- http://www.myswitzerland.com/de/schweiz_aktuell.html
- <http://www.surakinder.de/>
- <http://www.languageguide.org/>

Monika Dryjska

Absolwentka filologii germańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, nauczycielka języka niemieckiego z bogatym doświadczeniem zawodowym, wykładowca w Regionalnym Ośrodku Metodycznym RODN WOM w Katowicach. Autorka artykułów do czasopisma „Języki Obce w Szkole”. Do jej zainteresowań należą treści realizowane w nauczaniu języka niemieckiego jako obcego oraz dydaktyka języka niemieckiego.